

Asia: VN/15547/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain 22 §:n ja sosiaalihuoltolain 50 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kantanne ajokorttilausuntojen rajaamisesta pois julkisesta perusterveydenhuollosta

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain 22 §:n ja sosiaalihuoltolain 50 §:n muuttamisesta.

SuPer ei kannata esitystä ajokorttitarkastusten ja ajokorttilausuntojen rajaamisesta pois hyvinvointialueiden järjestämisvastuun piiristä. Mikäli esitys tulee voimaan, se tuo mukanaan alueellista eriarvoisuutta, vaikeuttaen harvaan asutuilla alueilla ikääntyneiden mahdollisuutta saada vaadittuja määräaikaistarkastuksia ja lausuntoja oikea-aikaisesti ja kohtuullisella hinnalla. Heillä lausuntoa terveydentilasta vaaditaan ajokorttilaissa (386/2011) säädetyin aikavälein ja ne vaaditaan usein myös laajennettuina lausuntoina. Yksityisiä palveluntarjoajia ei välttämättä ole saatavilla kohtuullisen matkan päässä tai kustannukset lausunnon saamiseksi nousevat esteeksi usein pienituloiselle ikääntyneelle. On myös huomioitava, että erityisesti harvaan asutuilla alueilla auto on ikääntyneille edellytys toimivan arjen ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi. Mikäli heillä ei ole mahdollisuutta käyttää autoa, tulee tästä väistämättä arjen hankaluuksia ja enenevää palveluiden tarpeen kasvua, kauppa, pankki ja muissa asiointipalveluiden toteuttamisessa. Siten se tulee myös kasvattamaan sote-palveluiden tarvetta ennen aikaisesti.

Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen vaikutuksista (jakso 4.2)? Onko lakiehdotuksella jotain sellaisia vaikutuksia, joita ei esitysluonnoksessa vielä ole otettu huomioon?

Esityksen taloudelliset vaikutukset ovat epävarmoja, koska tietoa julkisessa perusterveydenhuollossa laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärästä tai siihen liittyvästä työmäärästä ei ole saatavilla. Lausuntoa tarvitsevan näkökulmasta selkeä uhka on, että tehtävän siirtyessä yksityisille palveluntuottajille, se tulee nostamaan tarkastuksesta ja lausunnon perittävää maksua ja siten kasvattaa kansalaisen maksutaakkaa.

Kysymys suunnattu hyvinvointialueille: laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä perusterveydenhuollossa alueellanne vuosittain? Kuinka suuri osa palvelun kustannuksista perusterveydenhuollossa pystytään kattamaan palvelusta perittävillä asiakasmaksuilla?

-

Kysymys suunnattu hyvinvointialueille: laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä erikoissairaanhoidossa alueellanne vuosittain? Kuinka suuri osa palvelun kustannuksista erikoissairaanhoidossa pystytään kattamaan palvelusta perittävillä asiakasmaksuilla?

-

Kysymys suunnattu yksityisille lääkäriasemille: Teillä laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä vuosittain?

-

Hyvinvointialueille ja yksityisille lääkäriasemille suunnattu kysymys: Kuinka paljon yhden ajokorttilausunnon laatiminen vaatii lääkärin tehokasta työaikaa?

-

Hyvinvointialueille ja yksityisille lääkäriasemille suunnattu kysymys: Kuinka paljon yhden ajokorttilausunnon laatiminen vaatii sairaanhoitajan tehokasta työaikaa?

-

Muita huomioita esitysluonnoksesta?

SuPer ei kannata esitettyä rajausta. Ajokorttitarkastusten ja -lausuntojen antamisen vastuun siirtyessä yksityisille palveluntuottajille, tulee se nostamaan myös niiden hintaa, joka kasvattaa ennestään maksutaakkaa kansalaiselle. Korkeammassa sosiaaliekonomisessa asemassa olevan olevalla on paremmat mahdollisuudet ostaa palveluita yksityiseltä palveluntuottajalta. Kaupungissa yksityisiä palveluntuottajia on runsaasti ja harvaan asutuilla alueilla saatavuus vaihtelee. Siten muutoksella on vaikutusta myös kansalaisten yhdenvertaisuuteen.

Esityksessä nostetaan esiin lääkärin ja sairaanhoitajan työmäärä ja sen lisääntyminen liittyen ajokorttitarkastuksiin ja -lausuntoihin. SuPer nostaa esiin sote-ammattilaisten työnjaon mahdollisuudet tehtävien jakamisessa. Erityisesti lähihoitajien rooli ajokorttitarkastusten toteuttamisessa tulisi hyödyntää. Lähihoitajat ovat sosiaali- ja terveydenhuollossa toimivia, nimikesuojattuja ammattihenkilöitä, joilla on ammattitaito ja osaamista tehdä esimerkiksi tarkastuksiin liittyvä näöntarkastus. SuPer on aikaisemmissa lausunnoissa ottanut voimakkaasti kantaa terveysasemien työnjakoon ja tämä on yksi konkreettinen tapa. Ehdotuksiamme ovat lääkäri-lähihoitajatyöparimalli, nimikesuojattujen terveydenhuollon ammattihenkilöiden oikeuden palauttaminen hoidon tarpeen arviointiin perusterveydenhuollossa sekä hoitajavastanotot.

SuPer toteaa, että sosiaali- ja terveydenhuollossa tulisi hyödyntää kaikkien sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten osaaminen. Esityksessä ei ole kartoitettu kaikkia mahdollisuuksia, kuten eri ammattiryhmien välisen työnjaon laajentamista.

Pajunen Tarja
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry